

Vara un padotie 16.–19. gs.: absolūtisms un parlamentārisms

DARBA LAPA 1

Absolūtisms Eiropā 17. – 18. gs.

1. uzdevums

1) Kas ir *absolūtisms*?

2) Kurām Eiropas valstīm 17.-18. gs. bija raksturīgs absolūtisms?

3) Izlasi avotus (Pasaules vēsture vidusskolai II: Hrestomātija. Rīga: Zvaigzne ABC, 2002. **66.-67.** lpp.):

A) Luijs XIV par karalisko varu (1670)

B) Ž. Bosjē par absolūto varu (1709)

C) Dž. Loks par valsts varas sūtību (1690)

- Vai avota A autora spriedumi varētu būt objektīvi? Kāpēc?

- Kā avotu A un B autori pamato absolūtismu?

-
- Spriežot pēc absolūtisma apraksta avotos A un B, būt par valdnieku ir „smags pienākums“ vai „saldā balva“? Kuri citāti par to liecina?

-
-
-
-
- Kāda ir avota C autora attieksme pret absolūtismu? Ar kādiem argumentiem autors pamato savu viedokli?

-
-
-
-
- Kuram no viedokļiem par valsts varu tu piekrīti? Kāpēc?
-
-
-
-

2. uzdevums

Izpēti reprodukciju un atbildi uz jautājumiem !

„Luijs XIV ar ģimeni“ (1670, Ž. Nokrē)

- a) <http://www.wga.hu/frames-e.html?/html/g/goya/7/index.html>
- b) Klišāns, V. *Vēsture vidusskolai. II daļa*. Rīga, Zvaigzne ABC, 2003. 114. lpp.

- 1) Ar kādu mērķi, tavuprāt, autors veidojis šo mākslas darbu?
- 2) Kādu iespaidu par Francijas karaļa Luija XIV ģimeni autors centies radīt?
- 3) Kuru kultūru ietekmē veidots gleznas sižets? Kas par to liecina?
- 4) Kāda ir gleznas kā vēstures avota vērtība? Atbildi pamato!

DARBA LAPA 2

17.-18. gs. politiskās revolūcijas

1. uzdevums

Izpēti avotus par Lielās franču revolūcijas (1789) cēloņiem!

RAKSTĪTIE AVOTI*

- 1) ASV sūtnis par Francijas sabiedrību revolūcijas priekšvakarā (1789)
- 2) Francijas katoļu garīdznieks un politiķis E. Sjejess par trešo kārtu (1789)
- 3) A. Matjē par revolūcijas cēloņiem (20. gs. 20tie gadi)

* *Pasaules vēsture vidusskolai II: Hrestomātija.*
Rīga: Zvaigzne ABC, 2002. 114.-115. lpp.

KARIKATŪRAS

A

B

<http://aggas2nd.blogspot.com/2011/05/french-revolution.html>

1) Lasot avotus, sagrupē revolūcijas cēloņus!

Ekonomiskie cēloņi	Sociālie un politiskie cēloņi (kārtu atšķirības)	Morālā krīze

1) Vai revolūcija bija spontāna? Kurš avots to apstiprina vai noliedz? _____

2) Kādi 3 viedokļi rakstītajos avotos pārstāvēti (kas ir avotu autori)? Kurš no viedokļiem tev šķiet vispamatotāk izklāstīts?

3) Izpēti karikatūras un atbildi uz jautājumiem!

1. Kurus revolūcijas cēloņus visspilgtāk raksturo karikatūru autori?

2. Kuri sabiedrības slāņi karikatūrās attēloti? Kādi ir attēloto cilvēku amati, nodarbošanās? Kāda ir autoru attieksme pret katru no slāņiem?

3. Kura vēsturiska personība attēlota abās karikatūrās? _____

4. Kāds, spriežot pēc karikatūrām, ir Lielās Franču revolūcijas mērķis?

5. Izvēlies teikumu no rakstītajiem avotiem, kurš derētu kā paraksts karikatūrām! Savu izvēli pamato!

2. uzdevums

Izlasi fragmentu no „Cilvēka un pilsoņa tiesību deklarācijas“ (1789), kas tika pieņemta Lielās franču revolūcijas laikā!

Avots atrodams:

- a) *Pasaules vēsture vidusskolai II: Hrestomātija*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2002. **127. lpp.**
- b) Klišāns, V. *Vēsture vidusskolai. II daļa*. Rīga, Zvaigzne ABC, 2003. 177. lpp.

1) Kādēļ deklarācijai dots tāds nosaukums? Kas jāsaprot ar vārdiem „*cilvēks*“ un „*pilsonis*“?

2) Kā šī deklarācija skaidro, kas ir:

- *Brīvība* =
- *Likums* =

3) Vai tu piekrīti šiem skaidrojumiem? Vai mūsdienās šo jēdzienu izpratne ir būtiski mainījies?

4) Kā jāsaprot 17. p., ka tiesības uz īpašumu ir „neaizskaramas un svētas“?

1) Sagrupē deklarācijā minētās tiesības!

Personiskās	Ekonomiskās	Polītiskās

Secinājumi: Vai mūsdienu valstu likumdošanā ievēroti šie pamatprincipi?

6) Raksturo deklarācijā minētās, tavuprāt, 3 svarīgākās cilvēka tiesības! Kādēļ tieši tās tev šķiet nozīmīgas?

3. uzdevums

- 1) Paskaidro, kā tu saproti katru no šiem Napoleona izteikumiem (citātiem)!
- 2) Vai tu katram no tiem piekrīti?
- 3) Kurš izteikums visspilgtāk raksturo pašu Napoleonu?

- *No dižā līdz smieklīgajam viens solis!*
- *Tauta, kas nevēlas barot savu armiju, drīz būs spiesta barot svešu armiju!*
- *Aunu armija, kuru komandē lauva, vienmēr uzvarēs lauvu armiju, kuru komandē auns!*
- *Ar durkļiem var izdarīt visu, taču uz tiem nevar sēdēt!*
- *Lieliem bataljoniem vienmēr taisnība!*
- *Politikai nav sirds, tikai galva!*
- *Pēdējais vārds vienmēr pieder sabiedriskajai domai!*
- *Ir divas sviras, ar kurām var vadīt cilvēkus, - bailes un personiskā ieinteresētība!*
- *Ar militāru spēku vien valsti nevar nosargāt, turpretim tāda valsts, kuru sargā tauta, ir neuzveicama!*

(avots: Klišāns, V. Vēsture vidusskolai. II daļa. Rīga, Zvaigzne ABC, 2003. 186. lpp. avots P31)

DARBA LAPA 3

Politiskās norises Eiropā 17. – 19. gadsimtā

1. uzdevums

- 1) Atliec uz laika līnijas minētos notikumus un gadus, kas tabulā nosaukti jauktā secībā!
- 2) Ar kuru no notikumiem saistītas nosauktās personības? Uz laika līnijas pie katra notikuma ieraksti personu vārdus (ar vienu notikumu var būt saistītas vairākas personas)!

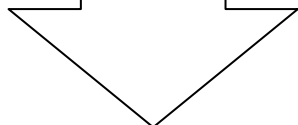
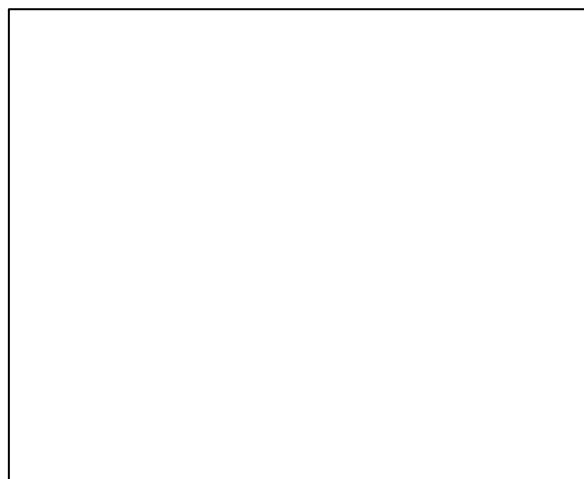
Gadi	1642 -1688; 1772; 1776 - 1783; 1789 - 1794; 1861
Notikumi	Polijas dalīšana; Pilsoņu karš (ASV); Revolūcija Anglijā; Lielā Franču revolūcija; Karš par neatkarību (ASV)
Personības	Voltērs; T. Džefersons; Katrīna II ; A. Linkolns; O. Kromvels; Dž. Vašingtons; Fridrihs II; Ž. Ž. Russo; D. Didro; Luijs XVI; M. Robespjērs; Čārlzs I Stjuarts; Dž. Loks.

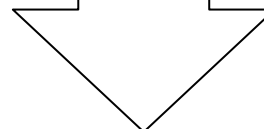
2. uzdevums

1) Sagrupē jēdzienus!

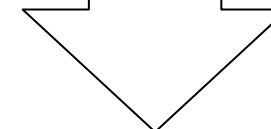
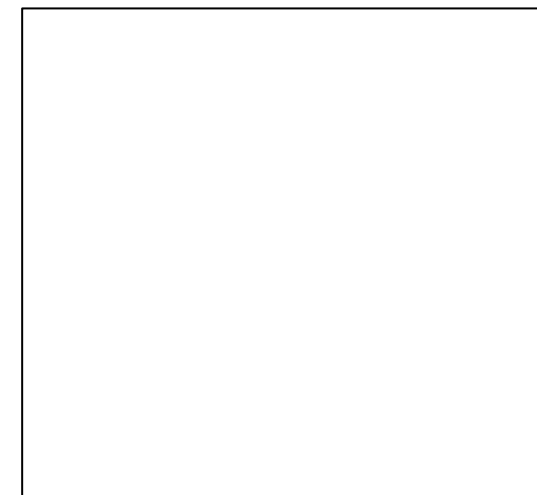
Parlamentāra monarhija, restaurācija, jakobiņu diktatūra, „kavalieri” un „apaļgalvji”, absolūtisms, Kongress, Neatkarības deklarācija, republika, kolonistu dumpis, Konvents, vigi un toriji, “Bostonas tējas dzeršana”, Ģenerālie štati, apgaismotāji, lordu palāta, „dabiskās tiesības”, Cilvēka un pilsoņa tiesību deklarācija, Kromvela protektorāts, federatīva valsts iekārta.

ASV

LIELBRITĀNIJA

FRANCIJA

3) Izveido aprakstu par revolūciju vienā no valstīm (*cēloņi, notikumi, rezultāts, personības*). Aprakstā izmanto sagrupētos jēdzienus, atklājot katra jēdziena būtību!

3. uzdevums:

1. Atpazīsti attēlos redzamās personības!
2. Kura personība ir vispopulārākā pasaulē? Kas par to liecina?
3. Ar kuras valsts vēsturi katrs saistīts?
4. Pēc izvēles par vienu no personībām pastāsti vairāk? Kāda ir personības nozīme noteiktas valsts vai visas pasaules vēsturē?

